

Kazimierz Szpotański (1887-1966) — inżynier elektryk pionier polskiego przemysłu aparatów elektrycznych, założyciel (1919), współwłaściciel i dyrektor fabryki aparatów elektrycznych, działacz społeczny, współzałożyciel SEP (1919) i prezes w latach 1938-1946. Świetny organizator.

Urodzony 16 grudnia 1887 r. we Włocławku. Gimnazjum ukończył w Warszawie. Po studiach w Wyższej Szkole Technicznej w Mit-tweidzie (1905-07) i na kierunku elektrotechnicznym Wydziału Ma-szynowego Politechniki w Charlottenburgu k/Berlina (1910-11), gdzie uzyskał dyplom inżyniera elektryka. Wiedzę praktyczną zdo-bywał w fabrykach AEG w Niemczech (1907-10 i 1911-13). Po stu-diach pracował w oddziałach AEG w Charkowie i Rydze. W Rydze zorganizował duży dział aparatów elektrycznych (600 pracow-ników), który, w związku z działaniami wojennymi, przeniósł do Char-

kowa (1916) praktycznie nie przerywając produkcji!

Do Warszawy powrócił w sierpniu 1918 r. i już 15 listopada otworzył warsztat elektrotechniczny pn. „Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpotański”, przy ul. Mirowskiej. Zatrudnił 2 pracow-ników. Firma się rozwijała i w kolejnych latach 1923, 1929, 1935 i 1938 zatrudniała 32, 202, 370 i 1520 osób, a jej obroty wzrosły z 50 tys. zł (1923) do 10 mln. zł (1938). W 1939 r. w FAE praco-wało ponad 120 inżynierów rekrutowanych spośród najlepszych absolwentów uczelni. Stawiano na innowacje, na wprowadzanie nowoczesnych metod organizo-wania produkcji i zarządzania, oraz na wysoką jakość produkcji. Na wystawach krajowych i za-granicznych FAE otrzymywała medale i wyróżnienia za swe wy-roby seryjne.

Podczas okupacji niemieckiej wspomagał ruch oporu, np. w straży fabrycznej FAE pracowało wielu żołnierzy AK batalionu „Zo-śka”. Chronił młodych ludzi przed wywózkami do Niemiec, pomagał przeżyć rodzinom pracow-ników i dawał zatrudnienie inżynierom tropionym przez gestapo.

Po wojnie fabryka została upaństwowiona, a K. Szpotański mianowany jej dyrektorem, ale już w roku 1947 zwolniono go z pracy i zabrano dom. Jego potencjał intelektualny został zaprzepasz-czony przez następne 20 lat. Zmarł 10 lipca 1966 r. w W-wie.

Transatlantycka Radiostacja Telegraficzna Babice (1923-1945).

W roku 1921 Rząd II RP postanowił uzyskać niezależność w komunikacji ze światem. Kosz-tem ok. 2 mln. USD wybudowano najnowocześniejszą Transatlantycką Centralę Telegra-ficzną łączącą Polskę z całym światem. Radiostacja została wybudowana na terenie gminy Babice (13 km od centrum Warszawy), a część odbiorcza — w Grodzisku Maz. (30 km od W-wy). Radiostacja powstała w ciągu 2 lat, na gruntach państwowych (4 × 1 km).

Radiostacja miała nadawać na falach bardzo długich (18 km i 21 km), które z łatwością omia-tały kulę ziemską i docierały nawet pod wodę. Kontrakt zawarto z amerykańską firmą RCA na do-stawę (pod klucz) części nadawczej o mocy 2 × 200 kW. W owych czasach nie było jeszcze na-dajników lampowych o tak dużej mocy i fale nośne były wytwarzane przez systemy elektromaszy-nowe (Alexandersona). Kontrakt zrealizowano w ciągu 2 lat! Polska strona wybudowała budynki radiostacji i centrali oraz 10 masztów antenowych o wysokości ok. 130 m z trawersami (40 m każdy) do podwieszenia 8 przewodów antenowych. Było to przedsięwzięcie ambitne. Zużyto kil-kadziesiąt tys. ton betonu, a na same kratownicowe maszty nitowane — ponad 10 tys. ton stali wysokogatunkowej. Radiostacja zaczęła działać 1 października 1923 r. Nadawano 400 znaków na minutę. Na depeszach Centrala zarabiała ok. 100 tys. USD rocznie.

W 1939 r. — została zdobyta przez Niemców po zażartej walce dopiero w 3-ciej dekadzie wojny i przez cały okres wojny służyła Niemcom do komunikacji z jednostkami wojskowymi, a zwłaszcza z łodziami podwodnymi grasującymi na Atlantyku. Została wysadzona przez nich 16 I 1945 r.

Zobacz <http://apw.ee.pw.edu.pl/>

Oddział Warszawski
od 1919 roku

Sekcja Automatyki
i Pomiarów
OW SEP

Pan/Pani
jest zaproszony/a

na uroczyste

VIII SEMINARIUM WEP

Dla uczczenia

Wielkiego Elektryka Polskiego

Kazimierza Szpotańskiego (1887-1966)

22 lutego 2017 r. godz. 16:30–19:30

w sali konferencyjnej

Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej,
gmach Starej Kociołni (sala 4 i 5)

przy Placu Politechniki 1, w Warszawie

SAiP OW SEP

VIII SEMINARIUM WEP

**Poświęcone
Wielkiemu Elektrykowi Polskiemu**

Kazimierzowi Szpotańskiemu (1887-1966)

GOŚCIE HONOROWI

Prezes SEP — Piotr Szymczak,
Dziekan Wydziału Elektrycznego PW — Lech Grzesiak,
Prezes OW SEP — Miłoslawa Bożentowicz

KOMITET ORGANIZACYJNY

Andrzej Marusak — *przewodniczący*
Robert Borysik
Paweł Krajewski
Piotr Marusak

SEKCJA AUTOMATYKI I POMIARÓW Oddziału Warszawskiego
Stowarzyszenia Elektryków Polskich
ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa, pok. 140
tel. 22-827-38-46, <http://apw.ee.pw.edu.pl/>
e-mail: biuro@sep.warszawa.pl

PROGRAM

OTWARCIE SEMINARIUM — godz. 16:30, sala 4
i wystąpienia gości honorowych (ok. 5')

REFERATY OKOLICZNOŚCIOWE — godz. 16:35

"Sylwetka inżyniera Kazimierza Szpotańskiego (1887-1966)
— *Andrzej Marusak, przewodniczący SAiP OW SEP;* (15')

"Inżynier Kazimierz Szpotański mniej znany"
— *Zbigniew Filinger, członek Komisji Historycznej SEP;* (30')

"PIONIER" — film o Kazimierzu Tadeuszu Szpotańskim
— *stworzony w Muzeum Energetyki w Łaziskach Górnych
o pionierze polskiego przemysłu aparatów elektrycznych.* (30')

Dyskusja (10')

REFERAT TECHNICZNY — godz. 18:00

"Transatlantycka Radiostacja Telegraficzna Babice (Boernerowo)
(1923-1945)" — *Paweł Krajewski, inżynier, Prezes Koła 108 OW SEP.*
(45' z dysk.)

ZAKOŃCZENIE SEMINARIUM — godz. 18:45

Poczęstunek — od godz. 18:45 do 19:30, sala 5